

รูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร

A MODEL OF KNOWLEDGE ENHANCING OF THE YOUTH IN SUKHOTHAI AND KAMPHAENG PHET PROVINCE BY MULTI PARTIED PARTICIPATION PROCESS OF WORLD HERITAGE TOURISM PROMOTION : HISTORICAL TOWN OF SUKHOTHAI AND ASSOCIATED HISTORICAL TOWNS

ธาวีษ ถนอมจิตต์

นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
E-mail : taviz41@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ชัยบำรุง

คณบดีคณะการจัดการการท่องเที่ยว
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
E-mail : tedchoibamroong@hotmail.com

บทคัดย่อ

นวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความรู้ด้านการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารของเยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชร 2) ศึกษาความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารและ 3) ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน ในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรโดยกระบวนการการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกโลก จำนวน 10 ราย และเยาวชนในเขตตำบลเมืองเก่าสุโขทัย เมืองเก่าศรีสัชนาลัย และเมืองเก่ากำแพงเพชร จำนวน 400 ราย ผลการศึกษาพบว่าตัวแทนเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวระหว่าง 60-100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.00 มีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.02$) มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ในหัวข้อการสร้างควมสามัคคีในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องการกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยวิธีการบรรยายด้วยการนำเสนอความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ของวิทยากร สถานที่ใช้ในอบรม ได้แก่ โรงเรียน จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมไม่เกิน 50 คน และระยะเวลาวันในการอบรม 3 วัน สำหรับรูปแบบการเสริมสร้างความรู้ ประกอบไปด้วย ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกระบวนการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน และขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : เยาวชน พหุภาคี การเสริมสร้างความรู้ มรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร

ABSTRACT

New instructional innovations for learning management can play an important role in mobilizing the dynamics of tourism management. The purposes of this study were (1) to assess knowledge concerning tourism of Sukhothai historical town and surrounding towns of youths in Sukhothai and Kamphaeng Phet provinces; (2) to explore the needs for enhancement of tourism-oriented knowledge of the youths in Sukhothai and Kamphaeng Phet provinces in order to promote tourism of Sukhothai historical town and surrounding towns; and (3) to study a model of knowledge enhancement for youths in Sukhothai and Kamphaeng Phet provinces by multi-party participation process in order to promote tourism of Sukhothai historical town and surrounding towns. This study is a mixed-method research involving quantitative and qualitative research methodologies. Data were collected via the use of questionnaires, in-depth interviews, and focus group discussion. Research informants included 10 officials from work agencies dealing with world heritage tourism management, and 400 youths in district areas of Sukhothai old town, Si Satchanalai old town, and Kamphaeng Phet old town. Research findings showed that the majority (97.00 %) of youth informants had scores on tourism-oriented knowledge of 60 - 100 points. Their overall attitude toward tourism was at the agreeable level (mean = 4.02). They had the need for participating in knowledge enhancement activities at the moderate level (mean = 3.38). They expressed their needs for participating in knowledge enhancement activities in the topic of creating unity in the community in order to enhance cooperation for development of tourism. They would like to partake in tourism development activities presented to them via lectures concerning knowledge, concepts and experiences of the resource persons. The schools should be used as the training place. The number of trainees should not exceed 50 persons, and the training should take three days. The knowledge enhancement model should comprise three steps, namely, step 1: a survey of the need for enhancing tourism-oriented knowledge of the youths; step 2: the development of knowledge enhancement development process for youths; and step 3: the development of tourism knowledge enhancement activities on a continuing basis.

KEYWORDS : Youth, Multi-party participation, Knowledge enhancement, World heritage, Sukhothai historical town and surrounding towns

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นแหล่งมรดกโลกร่วมกับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และศรีสัชนาลัย ภายใต้ชื่อว่า "เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร" (Historical Town of Sukhothai and Associated Historical Towns) โดยผ่านข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เป็นแหล่งมรดกโลก ดังนี้ 1) เป็นตัวแทนซึ่งแสดง

ผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันฉลาด และ 2) เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงการท่องเที่ยวเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มคนและสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเคารพในมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสงวนรักษามรดกโลกเพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถเข้าถึงมรดกโลกให้ได้มากที่สุด (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, 2552)

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เยาวชนในท้องถิ่นสามารถทำได้คือ การนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยต้องมีผู้ที่มีความรู้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ว่า มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้ให้บริการเป็นปกติธุระในการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยให้บริการเกี่ยวกับคำแนะนำและความรู้ด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลและองค์ความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีจรรยาบรรณที่ดี ประการสำคัญ สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติได้จริง สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับโลก เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์เอกอัครราชูปถัมภ์มหามงคลไทยพระราชทาน ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร เมื่อพุทธศักราช 2500 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) ไว้ว่า

"... เรื่องโบราณสถานนั้น เป็นเกียรติของชาติ อธิฐเก๋าๆ ผ่านเดียวก็มีค่า ควรที่เราจะช่วยกันรักษาไว้ ถ้าเราขาดสุโขทัยอยุธยา ธนบุรี และกรุงเทพ แล้ว ประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย..."

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความรู้ด้านการท่องเที่ยวมรดกโลก เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย และเมืองบริวารของเยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร
3. เพื่อศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรโดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

แนวความคิดเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลก

จ่านงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2547) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาว่าชุมชนเป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่อาศัย มักจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น และกระทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีแบบแผน และมีผลให้ผู้คนเหล่านั้นดำรงอยู่ต่อไปได้

Muller (1994) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมรดกโลกประกอบด้วยความสมดุลขององค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1) ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ (Economic Health) ที่จะแสดงให้เห็นความพร้อมในการจัดการด้านสาธารณสุขโรคหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะรองรับนักท่องเที่ยว 2) คุณภาพชีวิต (Subjective Well-being) การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น 3) การปกป้องทรัพยากร (Unspoilt Nature Protection of Resources) การท่องเที่ยวในชุมชน 4) ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม (Strengthening Culture) การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักในการปกป้องอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และ 5) ความพึงพอใจอันสูงสุด (Optimum Satisfaction) การสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรมโยธาธิการและผังเมือง (2547) ระบุถึงองค์ประกอบและสมาชิกในองค์การบังคับประกอบขององค์การชุมชนที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) มีอุดมการณ์ร่วมกัน 2) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) มีผลประโยชน์ร่วมกันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม 4) องค์การชุมชน 5) บริหารการจัดการ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 7) งบประมาณสัมพันธ์ เศรษฐกิจและคณะ (2540) ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในองค์รวม (Holistic Approach) ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรในอนาคตของคนรุ่นต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ เจตคติ และความพึงพอใจ

Mowen and Minor (2001) กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ไว้ว่าเกิดจากการที่สิ่งกระตุ้นจากภายนอก (Information Inputs) ผ่านเข้ามากระทบประสาทสัมผัส (Exposure Stage) หลังจากนั้นจึงเกิดการส่งข้อมูลหรือสิ่งกระตุ้นมากระทบประสาทสัมผัสและส่งไปยังสมอง (Attention Stage) และสมองจะเกิดกระบวนการทำความเข้าใจความหมาย (Comprehension Stage) จึงถือว่าเป็นกระบวนการรับรู้ที่ครบถ้วน

Rokeach Milton (1970) กล่าวว่า เจตคติ (Attitude) เป็นการผสมผสานของความเชื่อ เกิดจากการรับรู้ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และผลรวมของความเชื่อดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) และ Kretch (1962) Rosenberg & Havland (1960) Triandis (1971) องค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 แนวคิด ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ (Knowledge Component) ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ความคิด และความเห็นของบุคคลจากการรับรู้ที่เกิดขึ้น 2) องค์ประกอบด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) ทั้งในทางบวก (Positive) และทางลบ (Negative) อันเป็นภาวะความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้ และ 3) องค์ประกอบด้านการพฤติกรรม (Behavioral Component) ได้แก่ แนวโน้มหรือความพร้อมของบุคคลที่จะเกิดพฤติกรรมภายหลังเกิดการรับรู้ว่าจะมีพฤติกรรมหรือว่ามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมไปทางใด

องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน กล่าวคือ องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานของท่าทีความรู้สึกของบุคคล ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกจะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล หรืออาจกล่าวได้อีกทางหนึ่งว่า เจตคติเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเมื่อมีเจตคติเช่นไร บุคคลก็มักจะมีพฤติกรรมแสดงออกเช่นนั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2544) ระบุว่ามนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้โดยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุขสามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้ 1) การเรียนรู้ด้วยการลองผิดลองถูก 2) การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำในสถานการณ์จริง 3) การเรียนรู้จากการสาธิต 4) การเรียนรู้โดยพิธีกรรมที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีอำนาจโน้มน้าวให้คนมีส่วนร่วมรับเอาคุณค่าและแบบอย่างพฤติกรรมไว้ 5) การเรียนรู้จากศาสนา ในหลักคำสอนต่างๆ 6) การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และ 7) การเรียนรู้จากการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และ 8) การเรียนรู้จากการเลียนแบบ จนกลายเป็นความรู้ขึ้นมา และรับเอามาเป็นของตนเองเมื่อสามารถทำได้จริง

เบ็ญจวรรณ บุญใจเพชร (2552) ได้ระบุถึงเทคนิคการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 4 เทคนิค ดังนี้ 1) เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทวิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การบรรยาย (Lecture) การประชุมทางวิชาการ (Symposium) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) และการสาธิต (Demonstration) 2) เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การสัมมนา (Seminar) การระดมสมอง (Brainstorming) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การฝึกปฏิบัติ (Practical Exercise) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เกมการบริหาร (Management Games) และการศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) 3) เทคนิคการฝึกอบรมที่เน้นบทบาทเฉพาะบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เข้าอบรมแต่ละคน ได้แก่ การสอนงาน (Coaching) การสอนโดยแบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) และ 4) เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้รูปแบบการประชุม ประกอบด้วย การประชุมใหญ่ (Convention) การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz Group) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Research Method) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรและไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรสในทางกฎหมาย จำนวน 400 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีเยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชรเป็นตัวแปรจำแนกกลุ่ม (Classified

Variable) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชั้นภูมิแบบสัดส่วนที่เหมาะสม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยระบุคุณสมบัติของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดสุโขทัย และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง และผู้อำนวยการโรงเรียนอุดมดรุณี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงวาทกรรม

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ความรู้ด้านการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารของเยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
0-59	12	3.00
60-100	388	97.00
รวม	400	100

จากตาราง 1 พบว่าตัวแทนของเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวระหว่าง 60-100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.00

ตารางที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	\bar{X}	sd	แปลผล
ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	3.76	0.61	เห็นด้วย
ด้านผลกระทบทางบวก	4.13	0.49	เห็นด้วย
ด้านนักท่องเที่ยว	4.12	0.50	เห็นด้วย
ด้านภาคีภายในชุมชน	4.12	0.48	เห็นด้วย
รวม	4.02	0.40	เห็นด้วย

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแทนของเยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=4.02$) ด้านผลกระทบทางบวก ($\bar{X}=4.13$) เห็นด้วยในประเด็นการท่องเที่ยวสามารถสร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลายให้กับคนในชุมชน และรายได้จากการท่องเที่ยวส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน ด้านภาคีภายในชุมชน ($\bar{X}=4.12$) เห็นด้วยในประเด็นชุมชนยินดีรวมตัวกันเพื่อป้องกันและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และชุมชนมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้านนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.12$) เห็นด้วยในประเด็นนักท่องเที่ยวเป็นผู้นำรายได้มาสู่ชุมชน และด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.76$) เห็นด้วยในประเด็นการท่องเที่ยวก่อให้เกิดขยะและสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน และทำให้ค่าครองชีพในชุมชนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2. ความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน ในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับต้องการปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต้องการมาก ในประเด็น ต้องการเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.42$) รองลงมา ต้องการอนุรักษ์ ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน ($\bar{X}=3.41$) ต้องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเองเพื่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และต้องการสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน ($\bar{X}=3.40$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้

ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้	\bar{X}	SD	แปลผล
การพัฒนาความรู้ของตนเองเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.40	0.53	ต้องการมาก
การฝึกฝนทักษะของตนเองในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.35	0.56	ต้องการปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน	3.34	0.55	ต้องการปานกลาง
การมีรายได้จากการท่องเที่ยว	3.37	0.58	ต้องการปานกลาง
การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านการท่องเที่ยว	3.36	0.58	ต้องการปานกลาง
การสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน	3.40	0.56	ต้องการมาก
การเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	3.42	0.56	ต้องการมาก
การอนุรักษ์ ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน	3.41	0.60	ต้องการมาก
รวม	3.38	0.43	ต้องการปานกลาง

ตารางที่ 4 ความต้องการรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรู้

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้		
การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว	75	18.80
การอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว	71	17.80
การยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว	69	17.30
ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว		
การบรรยายด้วยการนำเสนอความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ของวิทยากร	102	25.50
การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาแลกเปลี่ยนความรู้	96	24.00
การจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่	56	14.00
สถานที่จัดกิจกรรม		
วัด	78	19.50
โรงเรียน	142	35.50
องค์การบริหารส่วนตำบล	39	9.80
ที่ว่าการอำเภอ	23	5.80
ศาลากลาง	48	12.00
โรงแรม	70	17.50
จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม		
ไม่เกิน 50 คน	116	29.00
ไม่เกิน 60 คน	114	28.50
ไม่เกิน 70 คน	41	10.30
ไม่เกิน 80 คน	44	11.00
ไม่เกิน 100 คน	85	21.30
ระยะเวลาวันในการอบรม		
1 วัน	69	17.30
2 วัน	118	29.50
3 วัน	157	39.30
4 วัน	31	7.80
5 วัน	23	5.80
อื่นๆ	2	0.50

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างสามัคคีในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 75 คิดเป็นร้อยละ 18.80 ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม การบรรยายด้วยการนำเสนอความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ของวิทยากร จำนวน 102 คิดเป็นร้อยละ 25.50 สถานที่อบรมที่โรงเรียนจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมไม่เกิน 50 คน จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ระยะเวลาวันในการอบรม 3 วัน จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30

วัตถุประสงค์ที่ 3. รูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน ในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชร โดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน

กิจกรรมที่ 1 การสังเคราะห์การให้ความรู้แก่เยาวชน นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้เพื่อรับฟังความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้บอกเล่าประสบการณ์ การเสริมสร้างความรู้ในอดีตที่ผ่านมา ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และการสนทนากลุ่มร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกโลก ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ สามารถจำแนกหลักสูตรออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. หลักสูตรการให้ความรู้ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาอาณาจักรสุโขทัย โบราณสถาน และโบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรม เป็นต้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนักการรู้ถึงคุณค่าและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวในฐานะเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

2. หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการนำเสนอเที่ยวเพื่อยกระดับและคุณภาพการให้บริการนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจสูงสุด เช่น การอบรมมัคคุเทศก์น้อย การอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

กิจกรรมที่ 2 การประเมินความรู้ของเยาวชน เป็นการทบทวนความรู้เดิมก่อนจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เพื่อวัดระดับความรู้ด้านการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าตัวแทนเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ ระหว่าง 60-100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.00

กิจกรรมที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน พบว่า ตัวแทนของเยาวชนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับต้องการปานกลาง ($\bar{x}=3.38$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต้องการมาก ในหัวข้อการสร้างสามัคคีในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับวิธีการเรียนการสอนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การบรรยายด้วยการนำเสนอความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ของวิทยากร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกระบวนการการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน

กิจกรรมที่ 4 การยกร่างรูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน เป็นการทำความเข้าใจประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตอย่างชัดเจน โดยเฉพาะปัญหาการอบรมที่ไม่ต่อเนื่องและการที่ผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีเวลานำเที่ยวในมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ทั้งนี้เนื่องจาก เยาวชนต้องใช้เวลาในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ในการทำนา เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่องค์กรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น และทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและมองถึงผลของการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม การที่จะทำได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

กิจกรรมที่ 5 การคัดเลือกเยาวชนเพื่อการทดสอบรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยคัดเลือกเยาวชน แบบเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ โดยระบุคุณสมบัติ ดังนี้ คือ เป็นบุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรที่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ด้วยความสมัครใจ และเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และสามารถนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ในมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ด้วยความเต็มใจหลังจากเสร็จสิ้นการอบรม

กิจกรรมที่ 6 การทดสอบรูปแบบการเสริมสร้างความรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เยาวชน ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ในทุกขั้นตอน การฝึกประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการท่องเที่ยวด้วยตนเอง เช่น การฝึกปฏิบัติ (Practical Exercise) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) และการศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เพื่อให้ตรงกับความต้องการเสริมสร้างความรู้ของเยาวชนที่ได้จากการสำรวจความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในกิจกรรมที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 7 การประเมินผลภายหลังกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ของเยาวชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนขึ้น การติดตามผลที่ได้จากกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ไปดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการสร้างร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากที่ได้จัดทำไว้ในช่วงระหว่างกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ดังคำกล่าวที่ว่า

"...หลังจากอบรมเสร็จจะมีเด็ก ๆ บางคนที่สนใจจริงๆ ก็จะมาเป็นมัคคุเทศก์อาสาสมัครในวันเสาร์วันอาทิตย์แล้วแต่สะดวกถ้าเป็นนักท่องเที่ยวคนไทยก็ไม่ต้องมีปัญหาเท่าไรสื่อสารกันรู้เรื่อง แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ภาษาอังกฤษพูดถูกบ้างผิดบ้างนักท่องเที่ยวก็จะแก้ให้บอกให้พูดคำนี้หรือให้พูดแบบนี้ ภาษาอังกฤษก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ..." (บัณฑิต ทองอร่าม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2557.)

กิจกรรมที่ 8 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเสริมสร้างความรู้เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ของเยาวชน และพหุภาคีด้านการท่องเที่ยว ที่แสดงถึงความพึงพอใจและบทสรุปของการดำเนินการ เพื่อตัดสินใจกิจกรรมที่ได้ดำเนินการนั้น บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินการครั้งต่อไป รวมถึงเพื่อแก้ไขผลการปฏิบัติงานที่ยังไม่ดี และการปรับตัวขององค์กรจะเป็นแรงผลักดันให้กิจกรรมประเมินผลดำเนินไปอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ต่อชุมชนต่อไปดังคำกล่าวที่ว่า

"...เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ชอบที่มีการอบรมให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ การศึกษาดูงาน และการได้ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

จากที่สังเกตจะเห็นได้ว่าเด็ก ๆ มีพัฒนาการดีขึ้น กล่าวพูดกล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น..." (ดวงกมล ยุทธเสรี, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2557.)

อภิปรายผล

การพัฒนาชุมชนต้องอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาคน (วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2532) การรวมตัวกันเป็น "องค์กรชุมชน" ในการจัดการและการแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (วรวิทย์ อธิรุทธ์วรกุล, 2544) เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว ระหว่าง 60-100 คะแนน และมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก สะท้อนให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้สอนต้องการได้คำตอบว่าทำไมผู้เรียนจึงมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง มีปัจจัยอะไรบ้างที่เสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน

ตัวแทนเยาวชนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยรวมอยู่ในระดับต้องการปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อกลับพบว่า มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต้องการมาก ได้แก่ ต้องการเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวต้องการอนุรักษ์ ฟื้นฟูชนบทธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม หัวข้อที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 3 ลำดับแรกได้แก่ การสร้างความสามัคคีในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว รองลงมา การอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และการยกระดับคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาตามบทบาทของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 46, 78, 289 และ 290 ที่ว่า "ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน" (พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ, 2555)

ตัวแทนเยาวชนส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) การบรรยายด้วยการนำเสนอความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ของวิทยากร การเล่าที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ผู้สอนสามารถใช้เป็นการเรียนรู้

เกี่ยวข้องกับการสอนและผู้เรียน (Campoy Renee, 2005) 2) การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาแลกเปลี่ยนความรู้ และ 3) การจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ สอดคล้องกับการศึกษา ของจิตติยา เนตรวงษ์ (2555: บทคัดย่อ) ที่พบว่าการสอนโดยวิธีการไปทัศนศึกษาส่งผลต่อความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ขณะที่วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2544) ระบุว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวแทนเยาวชนส่วนใหญ่ต้องการอบรมที่โรงเรียน ผู้เข้าร่วมอบรมไม่เกิน 50 คน และระยะเวลาวันในการอบรม 3 วัน การเรียนการสอนควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การนำประสบการณ์จริงของผู้สอนมาบรรยายประกอบการสอน การใช้สื่อการสอนรูปแบบต่างๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจ เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ ดังนี้ การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำในสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากการสาธิต การสอนด้วยการบอกเล่า การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ความหลากหลาย ความกลมกลืนและความขัดแย้ง กลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้จากการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม และการเรียนรู้จากการเลียนแบบ (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2544) ขณะที่ อัครวิน แสงพิบูล (2555) ได้แสดงทัศนคติถึงวิธีการสอนใดที่ผู้เรียนพึงพอใจสูงสุด การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาด้านใดบ้าง ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบใดที่ผู้เรียนสนใจและต้องการเรียน จะทำให้ผู้เรียนได้ผลดีที่สุด

รูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรโดยกระบวนการการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลก เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร 8 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้แก่เยาวชนในปัจจุบัน 2) การประเมินความรู้ของเยาวชน 3) การเปรียบเทียบความต้องการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน 4) การยกย่องรูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Davis (1977) ที่เสนอไว้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยมีการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกซึ่งกันและกัน มีการให้คำชี้แนะจะช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่

เรียนรู้ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนในหลักสูตร เนื่องด้วยเน้นความสำคัญของการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5) การคัดเลือกเยาวชนเพื่อทดสอบรูปแบบที่สร้างขึ้น 6) การทดสอบรูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนที่สร้างขึ้น 7) การติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างความรู้ของเยาวชน และ 8) การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Taba (1962) และ Oliva (1992) ที่กล่าวว่าการสร้างหลักสูตรความรู้จำเป็นต้องสำรวจความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อีกทั้งขั้นตอนที่สำคัญของการสร้างและพัฒนาหลักสูตร คือ การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และควรมีการประเมินผลหลักสูตร เพื่อบอกความก้าวหน้าของผู้เรียนรวมทั้งเป็นการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เป็นที่น่าสังเกตว่า การพบปะพูดคุยในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกโลก นับว่าเป็นการการเผยแพร่องค์ความรู้ ข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้และบอกเล่าประสบการณ์ที่ผ่านมา ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้เพื่อรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้น ตลอดจนรูปแบบและกิจกรรมตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมรดกโลก

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรโดยกระบวนการการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดและลงมือทำจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนและทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ด้านอื่นๆ จะช่วยให้การเรียนรู้เกิดความหมายต่อตนเอง ที่ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้จัดโครงการฝึกอบรมควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการการจัดฝึกอบรมว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เสริมความสามารถในพัฒนาทักษะของผู้เข้าอบรม เช่น หัวข้อการฝึกอบรม วิธีการและกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ สถานที่ฝึกอบรม จำนวนผู้เข้าฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวควรให้การสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ บุคลากรและข้อมูลที่ต้องการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อมูลและเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ต้องการให้แก่นักท่องเที่ยว

3. ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวให้มากขึ้นในทุกขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล เพื่อจะรับรู้ถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเองอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2547. **กลยุทธ์การผังเมืองสู่ท้องถิ่นเพื่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. **มรดกโลกในมือเยาวชน**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2547. **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
จิตติยา เนตรวงษ์. 2555. การสอนโดยวิธีการไปทัศนศึกษาที่ส่งผลต่อความตระหนักในวัฒนธรรมไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตร เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
ดวงกมล ยุทธเสรี. 17 สิงหาคม 2557. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รามคำแหง. สัมภาษณ์.
บัณฑิต ทองอร่าม. 17 สิงหาคม 2557. หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย. สัมภาษณ์.

เบญจวรรณ บุญใจเพชร. 2552. **กฎหมายเพื่องานบริหารทรัพยากรบุคคล (ปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพฯ: เอชอาร์เซ็นเตอร์

ประภา เพ็ญสุวรรณ. 2520. **ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พีระพัฒนา.

พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ. 2555. "รูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดการงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช". วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

"มรดกโลก". พฤศจิกายน 2552. **ผู้จัดการรายวัน**: 11.

วรวิทย์ อธิรุทธ์วรกุล. 2544. ชุมชนเข้มแข็ง: รากฐานการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน. เศรษฐกิจและสังคม. **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**: 18-26.

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. 2532. **การพัฒนาชุมชนประยุกต์. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544. **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมพันธ์ เตชะอภิก และคณะ. 2540. **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2544. **ภูมิปัญญาล้านนา : หนังสือชุดภูมิปัญญาชาวบ้านกับกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชาวบ้านไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

อัศวิน แสงพิกุล. 2555. การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในรอบทศวรรษ (2543 - 2553). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Campoy Renee. 2005. **Learning and Teaching Research-based Methods**. Boston: Pearson Education
Davis Louis E. 1977. **Enhancing the Quality of Working Life : Developments in the United States**. **International Labour Review**.

Krech D. Crutchfield, R.S., Ballachey E.L. 1962. **Individual in Society**. Tokyo: McGrae-Hill Kogakusha Ltd.

Mowen J. C. & Minor, M. 1998. **Consumer Behavior**. (5th ed.). New Jersey: Prentice-Hall

Muller Helen J. 1994. **Managing Diversity in Health Services Organizations**. Hospital & Health Services Administration. Retrieved February 4, 2013, from <http://dbonline.igroup.com/abaff/>.

Oliva Peter F. 1992. **Developing The Curriculum**. 3rd ed. New York: HarperCollins Publishers.

Rokeach Milton. 1970. **Beliefs, Attitudes and Values**. San Francisco: Jossey Basso, Inc.

Rosenberg R.J. and Hovland, C.I. 1960. **Attitude Organization and Change : And Analysis of Consistency Among Attitude Components**. Wesport: Greenwood Press.

Taba Hilda. 1962. **Curriculum Development : Theory and Practice**. New York: Harcourt Brace &World.

Triandis H. C. 1971. **Attitude and Change**. New York: Wiley.

>> **ธาวีษ ถนอมจิตต์**

จบการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร MMA จาก Central Queensland University ประเทศออสเตรเลีย และหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม และระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

>> **รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง**

จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขา Tourism Planning and Management จาก The University of Queensland ประเทศออสเตรเลีย โดยทุนรัฐบาลออสเตรเลีย ระดับปริญญาโท สาขา Tourism Policy and Management (เกียรตินิยม) จาก The University of Birmingham ประเทศอังกฤษ และระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งคณบดี คณะการจัดการการท่องเที่ยว และผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์